

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200082
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7017200082.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: JUDr. V. Q., narodený X. marca XXXX., bytom v A. č. XX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, Číslo: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2016/11538, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. septembra 2017, č. k. 1Sa/4/2017-44, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh žalobcu na prerušenie konania z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 8. septembra 2017, č. k. 1Sa/4/2017-44, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, Číslo: UPS/US6/SSVODPPKPC1/2016/11538, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice z 5. augusta 2016, Číslo: KE1/OPPnKŤZPaPČ/SOC/2016/119409-0019, ktorým podľa § 34 ods. 1, § 41 ods. 12, § 18 ods. 12 a 16 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) nevyhovel žiadosti žalobcu a nepriznal mu peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor OSN“), Článkov 1 ods. 2, 7 ods. 5 a 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a § 1 ods. 2, § 2 ods. 1, 2, § 18 ods. 8, 16, 18, § 34 ods. 1 a § 41 ods. 12 zákona č. 447/2008 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd mal z obsahu podanej žaloby preukázané, že žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci, a to z hľadiska nesúlady s medzinárodnou zmluvou s poukazom na prednosť Dohovoru OSN. Namietal rozpor napadnutého rozhodnutia žalovaného s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN tvrdiac, že je diskriminovaný v hodnote majetku a príjmu, pričom za týmto účelom žalobca navrhol, aby krajský súd postupom podľa § 100 ods. 1

písm. b/ SSP prerušil konanie a podal návrh Ústavnému súdu Slovenskej republiky na začatie konania podľa osobitných právnych predpisov (zákon č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov; pozn. súdu). V takto žalobcom vytýčenom rámci krajský súd konštatoval, že nie sú splnené podmienky na konanie o súlade zákona č. 447/2008 Z.z., jeho ust. § 41 ods. 12, § 18 ods. 16, § 18 ods. 18 s ustanoveniami Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN, pretože na základe vlastného uváženia má za to, že uvedené ustanovenia zákona č. 447/2008 Z.z. sú v súlade s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN, keďže ako žalobca, tak aj všetky ostatné osoby, na ktoré sa aplikuje zákon, podľa názoru súdu sú posudzované rovnako a majú aj rovnaký nárok na svoju ochranu, ako aj požívajú rovnaký úžitok zo zákona, bez diskriminácie, či už ide o žalobcom tvrdení vyšší príjem alebo majetok v porovnaní s inými jednotlivcami Slovenskej republiky. Nakoniec ani žalobca neuviedol a ani súdu z vlastnej činnosti nie je známy ani jeden taký prípad, v ktorom by žalovaný postupoval inak, ako postupoval v žalobcovom prípade. Žalobcom citované všeobecné právne závery z rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorých ide o celkom iné skutkové prípady a právne závery, bez toho, aby ich žalobca stotožnil so svojím prípadom, ktorý je daný v jeho veci a na ktoré sa žalobca odvoláva, nepostačuje. Preto súd návrh žalobcu na prerušenie konania, keďže nemal žiadnu pochybnosť o rozpore uvedených ustanovení § 41 ods. 12, § 18 ods. 16 a § 18 ods. 18 zákona s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN zamietol.

4. Následne krajský súd uviedol, že žalobca v podanej žalobe, ktorej jediným bodom bol žalobcom namietaný nesúlad Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN, nemohol priznať úspech, pretože žalobca v žalobe ničím nepreukázal, že je diskriminovaný žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaného. Rozhodnutie žalovaného podľa názoru súdu je v súlade s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN, pretože žalobca bol posudzovaný podľa zákona č. 447/2008 Z.z. rovnako ako ostatné zdravotne postihnuté osoby, bola mu poskytnutá rovnaká ochrana zo zákona ako iným zdravotne postihnutým osobám. Ak žalobca nesplnil zákonom stanovené podmienky, na ktoré zákon (vnútroštátny) sa v Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN odvoláva, potom mu nemohol byť priznaný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou pre nespĺnenie zákonných podmienok uvedených v § 18 ods. 16 a § 18 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. v spojitosti s prílohou č. 13 k menovanému zákonu.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol a rovnako tak postupoval aj prípade návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa § 100 ods. 1 písm. b/ SSP.

6. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 a § 168 SSP tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

9. K porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa Článku 46 ods. 1, Článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa Článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uvádzal, že vo svojich podaniach namietal skutočnosť, že napadnutým rozhodnutím žalovaného mu bol upretý nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie (poukazoval na to, že nemá nárok na výhody zo zákona z dôvodu výšky jeho príjmu a majetku) s tým, že zo strany krajského súdu zostali tieto argumenty nepovšimnuté. V tejto súvislosti žalobca poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej cit.: „... rozsudky súdov a tribunálov musia dostatočne uviesť dôvody, na ktorých sú založené“ (napríklad Garcia Ruiz v. Španielsko), „... národné sudy musia ale vyjadriť s dostatočnou jasnosťou dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia“ (napríklad Hadjianastassiou v. Grécko), „... jednou z požiadaviek článku 6 Dohovoru (Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd; pozn.) na vnútroštátne sudy je, aby sa zaoberali najdôležitejšími argumentami vznesenými účastníkmi konania a aby uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov“ (Větrenko c. Moldavsko), alebo na špecifický argument sa vyžaduje osobitná a jasná odpoveď (Krasuyla v. Rusko). Tiež poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 311/07, I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08, IV. ÚS 14/07, I. ÚS 33/2012, I. ÚS 265/05, II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07). V kontexte uvedeného žalobca konštatoval, že krajský súd nedal špecifickú odpoveď na jeho námietky uvedené v podaniach, v ktorých tvrdil, že žalovaný mu nepriznal výhodu zo zákona - príspevok na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou z dôvodu jeho príjmu a majetku, čím došlo k porušeniu Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN. Dodal, že podľa komplexného posudku žalobca splnil podmienky k tomu, aby mu bol priznaný úžitok zo zákona - príspevok na kúpu osobného motorového (vozidla), avšak dôvodom jeho nepriznania bol diskriminačný dôvod, teda jeho príjem a majetok. Nakoľko napadnutý rozsudok vo svojom odôvodnení obsahuje extrémny nesúlad právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami, žalobca považoval rozsudok za arbitrárny.

10. Žalobca tiež namietal, že krajský súd neprerušil konanie a vec nepredložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o súlade § 41 ods. 12, § 18 ods. 16 a § 18 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN. Uviedol, že krajský súd svoj postup odôvodnil tým, že právne závery rozsudkov, na ktoré žalobca poukázal sú skutkovo a právne iné prípady. V tejto súvislosti žalobca konštatoval, že ak dôjde sudca všeobecného súdu k záveru, že zákon, alebo jeho časť, ktoré majú byť pri riešení konkrétnej veci použité, sú v rozpore s ústavným poriadkom, je povinný vec predložiť na rozhodnutie podľa Článku 125 Ústavy Slovenskej republiky Ústavnému súdu Slovenskej republiky. Nevyhnutnou procesnou podmienkou pre uvedený postup je právoplatné prerušenie konania (PL. ÚS 39/2014). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu, respektíve práva na spravodlivé súdne rozhodnutie v danom prípade môže dôjsť len v prípade, ak všeobecným súdom zvolený procesný postup [neakceptovanie návrhu sťažovateľa podľa § 109 ods. 1 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku] dosiahne takú intenzitu, ktorá ovplyvní rozhodnutie vo veci samej (I. ÚS 53/2010). Poukázal na skutočnosť, že systémovo zákon č. 447/2008 Z.z. stojí na iných právnych základoch ako Článok 5 ods. 1 Dohovoru OSN. So systémovým prístupom zakotveným v predmetnom článku sa však zákonodarca ku dňu podania žaloby nevysporiadal. Žalobca má preto za to, že zvolený postup krajského súdu má v danej veci takú intenzitu, ktorá ovplyvnila rozhodnutie vo veci samej.

11. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti žalobca namietal záver krajského súdu, podľa ktorého je rozhodnutie žalovaného v súlade s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN, pretože žalobca bol posudzovaný podľa zákona rovnako ako ostatné zdravotne ťažko postihnuté osoby a bola mu poskytnutá rovnaká

ochrana zo zákona ako iným zdravotne postihnutým osobám. V tejto súvislosti žalobca namietal, že netvrdil, že mu nebola poskytnutá rovnaká ochrana zo zákona, ale namietal, že nemá rovnaký úžitok zo zákona bez akejkolvek diskriminácie a tvrdil, že Dohovor OSN v žiadnom ustanovení neumožňuje vylúčiť určitú skupinu zdravotne ťažko postihnutých osôb z nároku na úžitok zo zákona. Poukázal na § 11 zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), podľa ktorého konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ods. 1), žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (ods. 2), na konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa vzťahuje Občiansky súdny poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 3). K prenosu dôkazného bremena tiež poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 90/2015, podľa ktorého „Antidiskriminačné spory je potrebné vo všeobecnosti považovať za náročné na dokazovanie, a to hlavne vo fáze hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom formulovaného záveru je práve špecifikum rozloženia dôkazného bremena zakladajúce sa na povinnosti žalobcu oznámiť súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať (teda nie bez pochybností ustáliť), že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Aj Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze z 8. októbra 2015 vo veci sp. zn. III. ÚS 880/15 za ťažiskovú v antidiskriminačných sporoch považuje úvahu, či v konkrétnom prípade žalobca dôkazné bremeno uniesol a založil tým presun dôkazného bremena na žalovaného; taká úvaha musí vyplývať zo starostlivo zvážených skutkových okolností prípadu. Ide teda o osobitosť antidiskriminačných sporov orientujúcu pozornosť ústavno-súdneho prieskumu práve na kvalitu hodnotenia dôkazov z hľadiska toho, či konajúci všeobecný súd skutočne starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo (§ 132 OSP).“ V tomto smere žalobca ďalej uviedol, že žalovaný nepreukázal po presune dôkazného bremena pri poskytovaní výhod - príspevku na kúpu osobného motorového vozidla, že postupoval v danej veci voči žalobcovi nediskriminačne, čím došlo k porušeniu § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z.

12. K nesprávnemu právnemu posúdeniu žalobca uviedol, že Národná rada Slovenskej republiky s dohovorom OSN vyslovila súhlas uznesením č. 2048 z 9. marca 2010 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 ústavy prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky dohovor ratifikoval 28. apríla 2010. Ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená v depozitári generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Pre Slovenskú republiku dohovor nadobudol platnosť 25. júna 2010. Dohovor OSN bol inkorporovaný do nášho právneho poriadku, teda je jeho súčasťou s režimom prednostnej aplikácie vo vzťahu k vnútroštátnemu právu (Článok 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky), ukladá záväzky štátom, a preto vzhľadom na jeho právnu silu a pred zákonmi Slovenskej republiky bolo povinnosťou správnych orgánov vykladať jednotlivé ustanovenia školského (?) zákona v súlade s Dohovorom OSN, prípadne správne orgány mohli priamo aplikovať pravidlá medzinárodného práva obsiahnuté v Dohovore OSN. Ďalej konštatoval, že aj podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky „do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma.“ (IV. ÚS 77/02) a tiež, že domáhať sa práva na súdnu a inú právnu ochranu možno len v medziach príslušných zákonov, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy (predtým podľa čl. 11 ústavy) majú príslušné medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách vrátane Dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Tiež uviedol, že cit.: „... klasický prístup k diskriminácii, ktorý je založený na komponentoch akcesority a (porov. PL. ÚS 14/98, PL. ÚS 4/97, PL. ÚS 18/97, PL. ÚS 4/00, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 10/02, PL. ÚS 15/03,

PL. ÚS 38/04) a kvalifikovaného kritéria - zakázaného dôvodu (porov. PL. ÚS 8/04), a teda pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. V európskej konštitucionalistike sa občas ustupuje z týchto pozícií a súdy ústavného typu preskúmavajú aj skutočnosť, či nedošlo k porušeniu rovnosti bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo či nedošlo k porušeniu rovnosti na základe iného než kvalifikovaného kritéria. Súdy tak vlastne skúmajú napadnuté rozhodnutia a postupy v kontexte rýdzeho princípu rovnosti. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu by však prešlo aj takýmto intenzívnym testom rovnosti, pretože nebolo preukázané (a sťažovateľka ani nenamietala), že by správne orgány rozhodujúce o priznaní príspevku na osobnú asistenciu a následne všeobecné súdy rozhodovali vo veci sťažovateľky vzhľadom na sťažovateľkino pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie (príp. vzhľadom na iné kritérium) odlišne, ako rozhodovali o žiadostiach iných žiadateľoch o príspevok na asistenciu, ktorí boli vzhľadom na ich ťažké zdravotné postihnutie v identickej situácii (t. j. že by títo žiadatelia mali rovnaké zdravotné postihnutie, rovnakú mieru zdravotného postihnutia, rovnaké ekonomické zázemie, poberali rovnaké dávky, mali obdobné sociálne zázemie, vo veci by boli vypracované obdobné odborné posudky a pod., a na rozdiel od sťažovateľky im bol priznaný príspevok na osobnú asistenciu).“ Uviedol, že Dohovor OSN v Článku 5 zakotvuje zákaz akejkoľvek diskriminácie, teda neustanovuje kvalifikované kritéria - zakázané dôvody diskriminácie, priznáva však nárok na výhody zo zákona všetkým osobám v identickej situácii, teda fyzickým osobám posúdeným za osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Zdôraznil, že zákon č. 447/2008 Z.z. nepriznáva osobám s ťažkým zdravotným postihnutím s vyšším príjmom a majetkom nárok na rovnaký úžitok zo zákona, ako osobám s nižším príjmom a majetkom s tým, že Dohovor OSN v žiadnom ustanovení neumožňuje vylúčiť určitú skupinu zdravotne ťažko postihnutých osôb z nároku na úžitok zo zákona. Došlo teda k porušeniu Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN.

13. Ďalej žalobca poukázal na to, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pojem diskriminácia v zmysle Článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zahŕňa vo všeobecnosti prípady, keď sa s osobou alebo skupinou bez zodpovedajúceho odôvodnenia zaobchádza horšie, ako s inými, a to aj keď menovaný dohovor nevyžaduje priaznivejšie zaobchádzanie. K porušeniu rovnosti v právach dôjde vtedy, ak sa s rôznymi subjektami nachádzajúcich sa v rovnakej situácii zaobchádza rozdielnym spôsobom bez toho, aby existovali objektívne a rozumné dôvody pre uplatnenie rozdielného prístupu. V tejto súvislosti skonštatoval, že zákon č. 447/2008 Z.z. poskytuje výhody, a to príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, teda podozrenie spadá do rozsahu práv zakotvených v tomto dohovore, žalovaný vylučuje z poskytovania príspevkov - výhod zdravotne ťažko postihnuté osoby s vyšším príjmom a majetkom, žalobcovi ako zdravotne ťažko postihnutej osobe žalovaný v komplexnom posudku navrhol kompenzácie, čiže je v totožnej situácii ako iné osoby, ktorým sa príspevok poskytuje. Dodal, že rozdielne zaobchádzanie žalovaný odôvodňuje solidárnym prístupom, teda od určitého príjmu a majetku zdravotne ťažko postihnutej osoby sa príspevky tejto osobe neposkytujú, čo však Dohovor OSN neumožňuje, nakoľko priznáva všetkým zdravotne ťažko postihnutým osobám nárok na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

14. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti poukázal na Článok 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať. V tejto súvislosti skonštatoval, že účelom menovaného článku je ochrana pred diskrimináciou. Diskriminácia nie je hodnotenie ľudí podľa ich individuálnych vlastností, ale hodnotenie podľa príslušnosti k určitej spoločenskej skupine, ďalej, že zákaz diskriminácie má v sebe už z povahy veci zakomponovaný určitý aspekt porovnávania a v najvšeobecnejšej rovine ho možno vymedziť ako zákaz neospravedlňujúceho rozličného zaobchádzania na základe určitého kritéria, ktoré nesmie byť na ujmu (PL. ÚS 8/2014), diskriminačný je taký postup, ktorý rovnaké, alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (II. ÚS 159/07, III. ÚS 328/05, IV. ÚS 88/07, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, prípadne II. ÚS 5/03).

15. Uzavrel, že zákon č. 447/2008 Z.z. poskytuje výhody len určitej skupine zdravotne ťažko postihnutých osôb, kde kritériom je ich majetok a príjem. Takéto osoby sa však ocitli v rovnakej situácii, preto im vznikol nárok na rovnaké výhody na základe lekárskeho a komplexného posudku, avšak zákon zdravotne ťažko postihnuté osoby s vyšším príjmom a majetkom vylúčil z nároku na príspevok na základe kritéria - príjmu a majetku. Dohovor OSN však zmluvnému štátu neumožňuje vylúčiť z práva na výhody zo zákona určitú skupinu osôb, a to s vyšším príjmom a majetkom, nakoľko zakotvuje nárok na rovnaký úžitok zo zákona pre každú zdravotne postihnutú osobu. Je teda zrejmé, že s jednou skupinou adresátov noriem v porovnaní s inou skupinou sa zaobchádza inak, hoci medzi oboma skupinami nie sú rozdiely takého druhu a takej závažnosti, že odôvodňujú takéto nerovnaké zaobchádzanie.

16. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov prerušil konanie a predložil vec Ústavnému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o súlade ustanovení § 41 ods. 12, § 18 ods. 16, § 18 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN, alebo, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

17. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 2. novembra 2017 považujúc napadnuté rozhodnutie žalovaného za vecne správne a vydané v súlade so zákonom č. 447/2008 Z.z. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

18. K vyjadreniu žalovaného ku kasačnej sťažnosti sa žalobca vyjadril podaním z 29. decembra 2017. Na dôvodoch podanej kasačnej sťažnosti v plnom rozsahu zotrval. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/83/2014 podľa ktorého Dohovor OSN je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, a teda povinnosťou správnych orgánov bolo aj vzhľadom na jeho právnu silu a prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky vykladať jednotlivé ustanovenia školského zákona v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, prípadne správne orgány mohli priamo aplikovať pravidlá medzinárodného práva obsiahnuté v Dohovore. S poukazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 77/02 a III. ÚS 64/2000 konštatoval, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma. Dodal, že všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, m.m. IV. ÚS 95/08). Ďalej žalobca v súvislosti s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie uviedol, že v zmysle článku 216 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ, ak je Únia zmluvnou stranou medzinárodných zmlúv, inštitúcie EÚ sú viazané takýmito zmluvami a v dôsledku toho majú tieto zmluvy prednosť pred aktami Únie (C-366/10), prednosť medzinárodných zmlúv, ktoré uzavrela Únia pred sekundárnou právnou úpravou vyžaduje, aby táto právna úprava bola v čo najširšej miere vykladaná v súlade s týmito zmluvami (C-320/11, C-330/11, C-382/11 a C-383/11). Tiež z rozhodnutia 2010/48 vyplýva, že Únia schválila Dohovor OSN, v dôsledku čoho sú ustanovenia Dohovoru OSN od nadobudnutia jeho platnosti neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Únie (Haegeman 181/73). V súvislosti s judikatúrou Európskeho súdu pred ľudské práva poukázal na rozsudok vo veci Guberina proti Chorvátsku, podľa ktorého Prijatím Dohovoru OSN sa žalovaný štát zaviazal riadiť sa príslušnými zásadami, akými sú prijímanie primeraných úprav, dostupnosti a nediskriminácie zdravotne postihnutých osôb, s cieľom ich plného zapojenia do všetkých zložiek života na rovnakej úrovni s ostatnými.

V.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

20. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

22. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

23. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

24. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny;

25. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, Číslo: UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2016/11538, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice z 5. augusta 2016, Číslo: KE1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2016/119409-0019 o nevyhovení žiadosti žalobcu a nepriznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla.

26. Krajský súd zároveň zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania a predloženie veci Ústavnému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o súlade ustanovení § 41 ods. 12, § 18 ods. 16 a ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN.

27. Cieľom Dohovoru OSN je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti (Článok 1)

28. Podľa Článku 2 Dohovoru OSN, diskriminácia „diskriminácia na základe zdravotného postihnutia“ je každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa všetky formy diskriminácie vrátane odmietnutia primeraných úprav;

29. Podľa Článku 4 ods. 1 písm. a/, b/, d/ a e/ Dohovoru OSN, zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia. Na tento účel sa zmluvné strany zaväzujú prijať všetky príslušné legislatívne, správne a iné opatrenia na uplatňovanie práv uznávaných v tomto dohovore; prijať všetky príslušné opatrenia vrátane zákonodarstva na úpravu alebo zrušenie existujúcich zákonov, predpisov, zvykov a praktík, ktoré

predstavujú diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím; zohľadniť ochranu a podporu ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím v každej politike a v každom programe; zdržať sa akéhokoľvek konania alebo praktík, ktoré sú v rozpore s týmto dohovorom, a zabezpečiť, aby verejné orgány a inštitúcie konali v súlade s týmto dohovorom; prijať všetky primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie na základe zdravotného postihnutia zo strany akejkoľvek osoby, organizácie alebo súkromného podniku;

30. Podľa Článku 4 ods. 2 Dohovoru OSN, pokiaľ ide o hospodárske, sociálne a kultúrne práva, každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru sa zaväzuje prijať opatrenia v maximálnom rozsahu svojich prostriedkov a v prípade potreby aj v rámci medzinárodnej spolupráce s cieľom postupne dosiahnuť plnú realizáciu týchto práv bez toho, aby to malo vplyv na záväzky obsiahnuté v tomto dohovore, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom bezprostredne uplatniteľné.

31. Podľa Článku 5 ods. 1 Dohovoru OSN, zmluvné strany uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

32. Podľa Článku 28 ods. 1 Dohovoru OSN, zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na primeranú životnú úroveň pre ne aj pre ich rodiny vrátane dostatočnej výživy, oblečenia a ubytovania a na ustavičné zlepšovanie životných podmienok a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

33. Podľa Článku 28 ods. 2 písm. a/ - e/ Dohovoru OSN, zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na sociálnu ochranu a na využívanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva vrátane týchto opatrení s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k službám zásobovania obyvateľstva čistou vodou a zabezpečiť im prístup k vhodným a cenovo dostupným službám, pomôckam a k iným formám pomoci pre potreby súvisiace so zdravotným postihnutím; zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, najmä ženám a dievčatám so zdravotným postihnutím a starším osobám so zdravotným postihnutím, prístup k programom sociálnej ochrany a k programom znižovania chudoby; zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinám, ktoré žijú v chudobe, prístup k pomoci od štátu s úhradou výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím vrátane vhodného vzdelávania, poradenstva, finančnej pomoci a odľahčovacích služieb; zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím prístup k programom verejnej bytovej výstavby; zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k dávkam a programom dôchodkového zabezpečenia.

34. Podľa Článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

35. Podľa Článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

36. Podľa Článku 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

37. Podľa Článku 39 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podrobnosti o právach podľa odsekov 1 a 2 ustanoví zákon.

38. Podľa Článku 51 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

39. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na

kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1)

40. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

41. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. 1a) Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. 1)

42. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

43. Podľa § 18 ods. 12 zákona č. 447/2008 Z.z., pri zisťovaní príjmu, pri prehodnocovaní príjmu a pri rozhodovaní o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sa použijú ustanovenia podľa osobitného predpisu 29) (§ 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov; pozn. súdu) platné v čase rozhodovania o peňažných príspevkoch na kompenzáciu alebo v čase prehodnocovania príjmu u opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu, ak § 45 ods. 9 až 11 neustanovuje inak.

44. Podľa § 18 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z.z., hranice príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na poskytovanie peňažného príspevku na kompenzáciu sú ustanovené v prílohách č. 10 až 14.

45. Podľa Prílohy č. 13 k zákona č. 447/2008 Z.z., skutočnosťou na určenie výšky peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou je päťnásobok sumy životného minima.

46. Podľa § 18 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba, ktorá žiada o peňažný príspevok na kompenzáciu okrem fyzickej osoby, ktorá žiada o peňažný príspevok na opatrovanie, a fyzická osoba, na ktorej opatrovanie sa príspevok žiada, vyhlasuje na osobitnom tlačive uvedenom v prílohe č. 15, či hodnota majetku, ktorý vlastní, je vyššia ako 39 833 eur. Podpis fyzickej osoby a fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na vyhlásení overí príslušný orgán bez poplatku.

47. Podľa § 41 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z., peňažný príspevok na kompenzáciu sa neposkytne alebo sa odníme a zastaví sa jeho výplata, ak príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím presahuje hranicu príjmu podľa § 18 ods. 16.

48. Podľa § 41 ods. 12 zákona č. 447/2008 Z.z., ak hodnota majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je vyššia ako 39 833 eur, peňažný príspevok na kompenzáciu sa neposkytne alebo sa odníme a zastaví sa jeho výplata.

49. Najvyšší súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že žalobca žiadosťou z 24. mája 2016 na predpísanom tlačive požiadal o poskytnutie

peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla (s automatickou prevodovkou). Prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 5. augusta 2016, Číslo: KE1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2016/119409-0019 nevyhovел žiadosti žalobcu a nepriznal mu peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla. Na základe podaného odvolania žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie.

50. V konaní nebolo sporným, že žalobca je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanou na sprievodcu s určenou mierou funkčnej poruchy 70 %. Rovnako nebolo medzi účastníkmi sporné, že žalobca má z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia v zmysle žalovaným vyhotoveného Komplexného posudku z 29. novembra 2016, Číslo: UPS/US6/SSVODPPKPC2/SOC/2016/12300 sociálne dôsledky v oblasti mobility a orientácie, kde je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, v oblasti zvýšených výdavkov, kde je odkázaný na ich kompenzáciu v súvislosti so zabezpečením prevádzky motorového vozidla. Taktiež v súvislosti s diétnym stravovaním, hygienou ako aj v súvislosti s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia je odkázaný na príslušné kompenzačné príspevky.

51. Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla (s automatickou prevodovkou) nebol žalobcovi priznaný s poukazom na Prílohu č. 13 k zákonu č. 447/2008 Z.z., podľa ktorej skutočnosťou na určenie výšky peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou je päťnásobok sumy životného minima a tiež na ustanovenie § 41 ods. 12 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého sa peňažný príspevok na kompenzáciu neposkytne alebo sa odníme a zastaví sa jeho výplata, ak hodnota majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je vyššia ako 39.833 eur.

52. Správne orgány, ako aj krajský súd nespochybňovali, že Dohovor OSN je medzinárodnou zmluvou, ktorá má prednosť pred zákonmi podľa Článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky. Nesúhlasili však s tvrdením žalobcu, že zákon č. 447/2008 Z.z. poskytuje výhody len určitej skupine zdravotne ťažko postihnutých osôb, kde kritériom je ich majetok a príjem, čím dochádza k neodôvodnenej diskriminácii (a vylúčeniu z poskytovania príspevkov) skupiny zdravotne ťažko postihnutých osôb s vyšším príjmom a majetkom. Zásadné pochybenie správnych orgánov prvého a druhého stupňa videl teda žalobca v aplikácii príslušných a na vec sa vzťahujúcich ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. v konaní a rozhodovaní o jeho žiadosti o peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, nakoľko je presvedčený, že tieto ustanovenia sú v priamom rozpore s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN, podľa ktorého zmluvné štáty uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

53. Na úvod najvyšší súd uvádza, že systém sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike je založený na troch pilieroch, ktorými sú poisťovací systém, systém štátnej sociálnej podpory a systém sociálnej pomoci. Poisťovací systém je príspevkovým systémom viazucim sa na výkon ekonomickej činnosti umožňujúcej fyzickej osobe byť poistencom, a teda aj plniť si povinnosti súvisiace s odvodovými povinnosťami pre prípad vzniku sociálnej udalosti, v dôsledku ktorej dochádza k strate výkonu zárobkovej činnosti. Účastník poistného vzťahu teda nárok na dávku za predpokladu, že si platí poistné (prípadne za neho platí poistné štát - napríklad poistné na starobné poistenie). V tomto systéme sa uplatňuje predovšetkým princíp zásluhovosti. Systém štátnej sociálnej podpory je systém, v rámci ktorého, ak nastane určitá a štátom uznaná sociálna situácia sa poskytnú štátne dávky. Na rozdiel od poisťovacieho systému sa nevyžaduje plnenie odvodovej povinnosti, nárok na tento typ dávky nie je podmienený účasťou na sociálno-poisťovacích právnych vzťahoch a ani príjmovými pomermi oprávnených osôb; platí zásada rovnakého zabezpečenia pre všetkých. Systém sociálnej pomoci vychádza predovšetkým z príjmových pomerov, ide o tzv. testované dávky poskytované tým osobám, ktoré to vzhľadom na svoju sociálnu a ekonomickejšiu situáciu reálne potrebujú. Účel tohto systému spočíva v sociálnej pomoci a to tak, aby príjemcu tejto pomoci a jeho spoločenské prostredie čo možno najviac podnecovali k aktívnemu riešeniu nepriaznivej tak sociálnej ako aj materiálnej situácie. V tomto type systému sa uplatňuje princíp subsidiarity, čo znamená, že sociálna pomoc sa poskytne iba tomu, kto si nevie pomôcť sám alebo nedostáva potrebnú pomoc z inej strany. Zároveň dotvára systém

náhradných zdrojov a je založená na preukázaní nielen jej opodstatnenosti (potrebnosti), ale zároveň aj na preukázaní chýbajúcej schopnosti zabezpečiť sa vlastným pričinením. Sociálna pomoc je financovaná zo štátneho rozpočtu pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby v hmotnej núdzi na základe životného minima, ktoré je upravené v zákone č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V tomto prípade životné minimum ako spoločensky uznaná hranica príjmov fyzickej osoby predstavuje kľúčový pojem, od ktorého sa odvodzuje určovanie hmotnej núdze ako aj poskytovanie dávky a príspevkov podľa zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale predovšetkým aj výška peňažných príspevkov podľa zákona č. 447/2008 Z.z.

54. Z hľadiska ústavného možno subsumovať danú problematiku pod kategóriu základných práv a slobôd druhej kategórie, ktoré sú z hľadiska slovenského ústavného práva zaradené v Piatom oddiele, Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky a nazvanom Hospodárske, sociálne a kultúrne práva, ktoré vyžadujú skôr intervenciu štátu než jeho zdržanie sa (oproti základným právam a slobodám generácie prvej), a to za účelom zabezpečenia (v kontexte prejednávaneho prípadu) predovšetkým materiálnej stránky jednotlivca. V porovnaní s prvou generáciou ľudských práv konkrétna podoba a podmienky uplatnenia práv druhej generácie podliehajú podstatne širšej miere uváženia zákonodarcu v závislosti od ekonomickej situácie štátu, či aktuálnej hospodárskej, sociálnej alebo kultúrnej politiky. Uvedené sa potom zásadne prejavuje v obsahu a v rozsahu týchto práv. Z vyššie citovaného Článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V kontexte s Článkom 39 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa (ods. 1) a tiež, že každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok (ods. 2) Ústava Slovenskej republiky splnomocnila zákonodarcu, aby zákonom (zákonmi) bližšie upravil samotnú realizáciu týchto ústavných práv. Týmto zákonmi sú najmä Zákonník práce (zákon č. 311/2001 Z.z.), zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení, zákon č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení, zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, zákony upravujúce príspevky (štátu) na podporu starostlivosti a výchovy dieťaťa v (náhradnej) rodine. Vzhľadom na uvedené, možno konštatovať, že esenciálny obsah sociálnych práv nie je zaručený ústavou, ale zákonom, t. j. zákonná právna úprava ustanovuje obsah a rozsah práva jednotlivca na sociálne zabezpečenie a zaručuje aj jeho uplatnenie.

55. Medzi tieto zákony je nutné zaradiť aj tu aplikovaný zákon č. 447/2008 Z.z. cieľom ktorého je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Postupom a pravidlami plynúcimi z tohto zákona sa predovšetkým kompenzujú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmiernujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia formou poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s tým, že za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je nutné v zmysle platnej legislatívy považovať znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravujúci tzv. testované dávky (kam teda patrí aj peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla) okrem splnenia zákonnej podmienky odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom (§ 14 ods. 6 zákona), pre splnenie ktorej je relevantným lekársky posudok, okrem tohto (zdravotného hľadiska) stanovil aj ďalší limit - nastavenie stropu (výšky) príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, nad ktorý už nie je možné objektívne

konštatovať, že peňažný príspevok bude náležite plniť svoju esenciálnu kompenzačnú funkciu, pretože potenciálny žiadateľ o príspevok preukázateľne disponuje takým príjmom, z ktorého sa vie v tomto ohľade zabezpečiť sám. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca v pozícii žiadateľa na osobitnom a predpísanom tlačive z 8. apríla 2016 vyhlásil, že vlastní majetok v hodnote presahujúcej 39.833 eur. Zároveň na základe dokladov predložených žalobcom, respektíve doložených do spisu na dožiadanie správneho orgánu bolo preukázané, že príjem žalobcu za rok 2015 činil spolu 37.269,12 eur; takto zistený príjem pozostával z invalidného dôchodku, nemocenských dávok (za obdobie od 1. januára 2015 do 31. januára 2015), príplatku za výkon funkcie prokurátora a čistého príjmu za rok 2015. Vzhľadom na tieto zistené skutočnosti, aj podľa názoru najvyššieho súdu bol správny postup správnych orgánov, keď nevyhoveli žiadosti žalobcu a peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla mu nepriznali. Výška príjmu žalobcu a jednak aj hodnota jeho majetku, mu objektívne umožňuje, aby si dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vykompenzoval z vlastných finančných zdrojov. Znevýhodnenie, ktoré v oblasti mobility skutočne má, dokáže (i napriek svojmu skutočne ťažkému zdravotnému postihnutiu) prekonať vlastnou zásluhou a vlastným pričinením. Žalobca ako fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je v situácii hmotnej ani sociálnej núdze, čo v konečnom dôsledku ani sám žalobca nenamietal. Nerozporoval spôsob výpočtu jeho príjmu na účely konania o peňažnom príspevku na kúpu osobného motorového vozidla a ani vyhodnotenie výšky hodnoty majetku, ktorý vlastní. Nemal teda výhrady k záveru správnych orgánov, že jeho priemerný mesačný príjem v roku 2015 bol vyšší ako päťnásobok sumy životného minima a ani k záveru, že vlastní majetok v hodnote prevyšujúcej 39.833 eur.

56. K namietanej diskriminácii najvyšší súd uvádza, že zákonodarca v zákone č. 447/2008 Z.z. upravil právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Zákon sa vzťahuje na ochranu fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím s tým, že hlavný cieľ spočíva v podpore ich sociálneho začlenenia do spoločnosti za súčasne ich aktívnej účasti pri zachovaní ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Z obsahu jeho právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú rovnako každému v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou osobitným predpisom; týmto zákonom je zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), ktorý v odseku 2 ods. 1 upravuje, že dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia (zdravotné postihnutie; pozn. súdu) alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti 1a) (zákon č. 583/2008 Z.z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Zákonodarca ustanovuje kritériá, podľa ktorých sa posudzuje oprávnenosť žiadateľov o jednotlivé kompenzácie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kladie základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadostí a samotného poskytovania peňažných príspevkov, teda zakotvuje jednotlivé oblasti, v ktorých sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia kompenzujú, posudkovú činnosť, zisťovanie príjmu a majetku, druhy peňažných príspevkov, príslušné orgány a ich pôsobnosť, konanie a povinnosti a zodpovednosť fyzickej osoby vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu. Ako jednu z podmienok na priznanie peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla stanovuje aj limit - nastavenie stropu (výšky) príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, nad ktorý už nie je možné objektívne konštatovať, že peňažný príspevok bude náležite plniť svoju esenciálnu kompenzačnú funkciu (prejav ekonomickej a sociálnej politiky štátu). Týmto spôsobom však štát v žiadnom prípade nezasahuje do ochrany a postavenia osôb so zdravotným postihnutím.

Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom s ťažkým zdravotným postihnutím, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné, aby štát na základe univerzálnej a absolútnej solidarity garantoval poskytovanie peňažných príspevkov, prípadne ďalších výhod plynúcich z tohto zákona v absolútne všetkých prípadoch, t.j. systémom „každému a vo všetkom“. Možno v tejto súvislosti poukázať i na Článok 13 bod 1 Európskej sociálnej charty, podľa ktorého na zabezpečenie účinného výkonu práva na sociálnu a lekársku pomoc sa zmluvné strany zaväzujú zabezpečiť, aby sa ktorejkoľvek osobe bez dostačujúcich finančných prostriedkov, ktorá nie je schopná si ich zabezpečiť či už vlastným úsilím, alebo z iných zdrojov, najmä dávkami zo systému sociálneho zabezpečenia, poskytla primeraná pomoc a v prípade choroby nevyhnutná starostlivosť, ktorú si jej stav vyžaduje.

57. Tiež nebolo preukázané (a žalobca ani nenamietal), že by správne orgány rozhodujúce o priznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla rozhodovali vo veci žalobcu vzhľadom na jeho pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie (napríklad zdravotné postihnutie) odlišne, ako rozhodovali o žiadostiach iných žiadateľoch o peňažný príspevok tohto typu, ktorí boli vzhľadom na ich ťažké zdravotné postihnutie v identickej situácii (t. j. že by títo iní žiadatelia mali rovnaké zdravotné postihnutie, rovnakú mieru zdravotného postihnutia, rovnaké ekonomické zázemie, poberali rovnaké dávky, mali obdobné sociálne zázemie, vo veci by boli vypracované obdobné odborné posudky a podobne, a na rozdiel od žalobcu im bol priznaný peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla). Najvyšší súd z uvedených dôvodov nemohol prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, že v danej veci bolo vo vzťahu k jeho osobe rozhodnuté diskriminačne a tým aj v rozpore s Článkom 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a prípadne aj s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN. Navyše vo vzťahu k Dohovoru OSN najvyšší súd (odhliadnuc od už vyššie uvedeného) považuje za potrebné uviesť, že rozpor s menovaným článkom ani nie je daný, nakoľko žalobca namietal výlučne tú skutočnosť, že vo vzťahu k jeho osobe došlo k diskriminácii, kritérium ktorej mal predstavovať majetok (príjem), teda, že v konaní správnych orgánov dochádzalo k neodôvodnenej diskriminácii (vylúčeniu z poskytovania príspevkov) skupiny zdravotne ťažko postihnutých osôb s vyšším príjmom a majetkom. Žalobcom namietaná diskriminácia sa teda nedotýkala žalobcu ako fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ale výlučne ako fyzickej osoby s vyšším príjmom, respektíve majetkom vyššej hodnoty, než ktorú určuje zákon č. 447/2008 Z.z.

58. V súvislosti s námietkou žalobcu, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne zdôvodnený, najvyšší súd uvádza, že rozsudok je vo svojej podstate odôvodnenia pomerne stručný, avšak vzhľadom na to, že žalobcom podaná žaloba obsahovala iba jeden vecný žalobný bod, ku ktorému sa krajský súd vyjadril, nebol daný dôvod na jeho zrušenie. Odôvodnenie súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Vzhľadom na osobitosti súdneho preskúmavacieho konania, je postačujúce stručné uvedenie dôvodov so záverom, že postup žalovaného správneho orgánu bol zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, čím sa krajský súd stotožnil s vecnými dôvodmi žalovaného správneho orgánu, uvedenými v odôvodneniach rozhodnutí oboch stupňov v danej veci, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o príslušnom peňažnom príspevku.

59. Žalobca v kasačnej sťažnosti citoval právne závery z rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva, Súdneho dvora Európskej únie ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, tieto však boli buď tak všeobecného charakteru, ktoré by bolo možné aplikovať skoro na každú prejednávajúcu vec bez reálne a konkrétne založeného vzťahu k nej, alebo v nich išlo o celkom iné skutkové prípady a právne závery s tým, že žalobca ich nestotožnil so svojím prípadom v danej veci, čo je však nedostatočné.

60. Najvyšší súd rovnako ako súd krajský nepovažoval tiež za dôvodné prerušiť konanie podľa § 100 ods. 1 písm. b/ SSP a predložiť vec Ústavnému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o súlade ustanovení § 41 ods. 12, § 18 ods. 16, § 18 ods. 18 zákona č. 447/2008 Z.z. s Článkom 5 ods. 1 Dohovoru OSN. Nakoľko žalobný bod ako aj dôvody prezentované žalobcom a podľa neho odôvodňujúce prerušenie konania splyvajú, respektíve vychádzajú z toho istého právneho základu,

najvyšší súd bez ďalšieho odkazuje na svoje zdôvodnenie uvedené vyššie a návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

61. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

62. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

63. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.